

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2019. november 28.*

„Előzetes döntéshozatal – A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépés – 2000/35/EK irányelv – Az 1. cikk és a 6. cikk (3) bekezdése – Hatály – Nemzeti szabályozás – Az Európai Unió strukturális alapjaiból és Kohéziós Alapjából finanszírozott kereskedelmi ügyletek – Kizártság”

A C-722/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (varsói regionális bíróság, 23. kereskedelmi fellebbviteli kollégium, Lengyelország) a Bírósághoz 2018. november 19-én érkezett, 2018. október 29-i határozatával terjesztett elő

a **KROL – Zakład Robót Wodno-Kanalizacyjnych sp. z o.o., sp.k.**

és

a **Porr Polska Construction S.A.**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: D. Šváby, tanácselnökként eljárva, K. Jürimäe és N. Piçarra (előadó) bírák,

főtanácsnok: E. Tanchev,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében K. Mifsud-Bonnici és M. Rynkowski, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: lengyel.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2000. június 29-i 2000/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2000. L 200., 35. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 226. o.; helyesbítés: HL 2007. L 312., 15. o.) (13), (20) és (22) preambulumbekzdésének, valamint az EUMSZ 18. cikknek az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a KROL – Zakład Robót Wodno-Kanalizacyjnych sp. z o.o., sp.k. (a továbbiakban: KROL) és a Porr Polska Construction S.A. (a továbbiakban: Porr) között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya azon törvényes késedelmi kamatnak az utóbbi által az előbbi részére történő megfizetése, amely az e két társaság között létrejött szerződés alapján a KROL által elvégzett munkáért járó díjazásra vonatkozik.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2000/35 irányelv (9), (10), (13), (16), (20) és (22) preambulumbekzdése értelmében:
 - „(9) A tagállamok fizetési szabályainak és fizetési gyakorlatának eltérései akadályozzák a belső piac megfelelő működését.
 - (10) Mindez jelentősen korlátozza a tagállamok közötti kereskedelmi forgalmat. Ez ellentmond a Szerződés [18]. cikkének, amelynek értelmében a belső piac egész területén lehetővé kell tenni a vállalkozók számára, hogy a határon túli műveletek [helyesen: mivel a belső piac egész területén lehetővé kell tenni a vállalkozók számára, hogy a határokon átnyúló ügyletek] ne járjanak nagyobb kockázattal, mint a belföldi kereskedelem. A belföldi és határon túli műveletekre [helyesen: határokon átnyúló ügyletekre] vonatkozó szabályok lényeges eltérése a verseny torzulásához vezetne.
- [...]
- (13) Ez az irányelv kizárólag a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítésére vonatkozik, és nem rendelkezik a fogyasztókkal kötött ügyletekről, illetve más, például a csekkekre és váltókra vonatkozó jogszabályok szerinti fizetésekkel kapcsolatos kamatokról, a kártérítési kifizetésekről, ideértve a biztosító társaságok kifizetéseit is.
- [...]
- (16) A késedelmes fizetés olyan szerződésszegés, amelyet a legtöbb tagállamban az alacsony késedelmi kamatok és/vagy hosszadalmas jogorvoslati eljárások az adósok számára pénzügyi szempontból vonzóvá tettek. E tendencia visszafordítása, valamint annak biztosítása, hogy a késedelmes fizetés olyan következményekkel járjon, amelyek a fizetési késedelmet előnytelenné teszik, határozott lépéseket igényel, többek között azt, hogy a hitelezők kártalanítást kapjanak felmerült költségeikért.

[...]

(20) A késedelmes fizetés következményei kizárólag akkor lehetnek visszatartó hatásúak, ha azok a hitelező szempontjából gyors és hatékony jogorvoslati eljárásokkal társulnak. [Az EUM-Szerződés 18]. cikkében meghatározott, a megkülönböztetés tilalmára vonatkozó alapelvvel összhangban ezen eljárásoknak a Közösségben letelepedett valamennyi hitelező rendelkezésére kell állniuk.

[...]

(22) Ezen irányelv valamennyi kereskedelmi ügyletre vonatkozik, függetlenül attól, hogy az adott ügylet magán vagy állami vállalkozások, illetve vállalkozások és hatóságok között megy végbe, figyelemmel arra a tényre, hogy az utóbbiak jelentős nagyságrendű fizetési forgalmat bonyolítanak le vállalkozások felé. Ezért az irányelv a fővállalkozók és szállítók, valamint alvállalkozók között lebonyolódó valamennyi kereskedelmi ügyletet is szabályozza.”

4 A 2000/35 irányelv „Az irányelv hatálya” című 1. cikkének értelmében:

„Ez az irányelv a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítéseként végrehajtott valamennyi fizetésre vonatkozik.”

5 Az ezen irányelv 2. cikke 1. pontjának első albekezdése a „kereskedelmi ügyletek” fogalmát úgy határozza meg, mint „vállalkozások, illetve vállalkozások és hatóságok között lebonyolított olyan ügyletek, amelyek fizetés ellenében áruk szállítását vagy szolgáltatását eredményezik”.

6 Az említett irányelv 6. cikke (3) bekezdésének szövege a következő:

„Az irányelv átültetésekor a tagállamok figyelmen kívül hagyhatják:

- a) az adós ellen kezdeményezett felszámolási eljárás hatálya alá tartozó tartozásokat;
- b) a 2002. augusztus 8-át megelőzően kötött szerződéseket; valamint
- c) az 5 eurónál kisebb összegű kamatköveteléseket.”

7 A 2000/35 irányelvet 2013. március 16-i hatállyal hatályon kívül helyezte a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 48., 1. o.; helyesbítés: HL 2015. L 218., 82. o.) 13. cikkének első bekezdése.

8 A 2011/7 irányelv 12. cikkének (4) bekezdése a következőket írja elő:

„Az irányelv átültetésekor a tagállamok határoznak arról, hogy kizárják-e a 2013. március 16. előtt kötött szerződéseket.”

9 Ezen irányelv 13. cikke első bekezdésének második mondata értelmében a 2000/35 irányelv alkalmazandó marad azokra a 2013. március 16. előtt kötött szerződésekre, amelyekre az első irányelv a 12. cikkének (4) bekezdése értelmében nem alkalmazandó.

A lengyel jog

10 A 2000/35 irányelvet a lengyel jogba a 2003. június 12-i ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó fizetési határidőkről szóló törvény) (Dz. U. 2003., 139. szám, 1323. tétel) (a továbbiakban: 2003. június 12-i törvény) ültette át, amely 2004. január 1-jén lépett hatályba.

11 E törvény 4. cikke 3. pontjának c) alpontja értelmében az nem alkalmazandó:

„[A]zokra a szerződésekre, amelyek tárgya ellenszolgáltatás fejében teljesített olyan termékértékesítésből vagy szolgáltatásnyújtásból álló szolgáltatás, amelyeket részben vagy egészben a következőkből származó forrásokból finanszíroznak:

[...]

c) az Európai Unió strukturális alapjai és Kohéziós Alapja.”

12 A 2003. június 12-i törvényt 2013. április 28-i hatállyal hatályon kívül helyezte a 2011/7 irányelvet átültető 2013. március 8-i törvény (Dz. U. 2013., 403. tétel). E törvény nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek kizárnák annak hatálya alól azokat a kereskedelmi ügyleteket, amelyek finanszírozását az Európai Unió strukturális alapjai és Kohéziós Alapja révén biztosítják.

13 E törvény 15. cikke értelmében a 2013. április 28. előtt kötött kereskedelmi ügyleteket a 2003. június 12-i törvény rendelkezései szabályozzák.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

14 A 2009. augusztus 10-én kötött szerződéssel a Teerag-Asdag Polskát, amely később beolvadt a Porrba, a lengyel államkincstár mint projektgazda egy közút megépítésével bízta meg. E szerződés teljesítését részben a projekt társfinanszírozására vonatkozó szerződés alapján az Unió Kohéziós Alapjából származó forrásokból finanszírozták.

15 A 2009. szeptember 9-én kötött szerződéssel a Porr megbízta a KROL-t ezen építmény építési munkálatai egy részének kivitelezésével.

16 A díjat a Porrnak az említett munkák előrehaladási ütemének megfelelően a KROL által kiállított számlák alapján kellett megfizetnie.

17 A KROL, miután megküldte a Porr részére az elvégzett munkák díjáról szóló számlákat, 2014. szeptember 3-án megküldte számára a fizetendő kamatok elszámolását, valamint két nappal később az arra vonatkozó felszólítást, hogy a Porr fizesse meg az annak kézhezvételétől számított hét napon belül a törvényes késedelmi kamatokat.

18 Mivel e felszólítást nem teljesítették, a KROL a Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy (Varsó fővárosi kerületi bírósága, Lengyelország) előtt keresetet terjesztett elő. 2017. szeptember 25-i ítéletével a bíróság elutasította a KROL-nak az említett késedelmi kamat megfizetésére irányuló keresetét azzal az indokkal, hogy az általa nyújtandó szolgáltatás az Unió Kohéziós Alapja által társfinanszírozott projekt részét képezte, következésképpen nem tartozik a 2003. június 12-i törvény hatálya alá.

19 A KROL fellebbezést terjesztett ezen ítélet ellen a Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (varsói regionális bíróság, 23. kereskedelmi fellebbviteli kollégium, Lengyelország) elé. E bíróságnak kétségei vannak a 2003. június 12-i törvény 2000/35 irányelvvel való összeegyeztethetőségével kapcsolatban, amennyiben e törvény kizárja a hatálya alól azokat a kereskedelmi ügyleteket, amelyek finanszírozásához részben vagy egészben az Unió strukturális alapjaiból vagy Kohéziós Alapjából származó forrásokat vonnak be.

20 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a 2000/35 irányelv nem tesz különbséget a kereskedelmi ügyletek között azon pénzügyi eszközök eredete alapján, amelyek finanszírozási forrásukat képezik, és nem ír elő eltérő bánásmódot az Unió strukturális alapjaiból finanszírozott ügyletek tekintetében. E bíróság hozzáteszi, hogy ezen ügyleteknek a 2003. június 12-i törvény hatálya alól

történő kizárása alkalmas arra, hogy megkérdőjelezze a 2000/35 irányelv által követett célt, amely a belső piacon a késedelmes fizetések elleni fellépésre irányul. Végül rámutat arra, hogy a szerződés megkötésének időpontjában a KROL-nak nem volt tudomása arról, hogy azt részben az Unió Kohéziós Alapja révén finanszírozzák, és hogy mindenestre e társfinanszírozási szerződés nem vonatkozott a KROL és a Porr között létrejött szerződésre.

- 21 E körülmények között a Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (varsói regionális bíróság, 23. kereskedelmi fellebbviteli kollégium) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Lehetővé teszi-e az európai uniós jog, különösen a [...] 2000/35/EK [...] irányelv (13), (20) és (22) preambulumbekzdése és [az EUMSZ] hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét megfogalmazó 18. cikke, a részben vagy egészben az Európai Unió strukturális alapjaiból és Kohéziós Alapjából finanszírozott ügyleteknél bekövetkező késedelmes fizetés esetében a kártérítésnek [a 2003. június 12-i törvény] 4. cikke 3. pontjának c) alpontja szerinti kizárását?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

- 22 A lengyel kormány azt a tájékoztatást adta a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtását követően, hogy a 2003. június 12-i törvényt, amely kizárta a részben vagy egészben az Unió strukturális alapjaiból és Kohéziós Alapjából származó forrásokból finanszírozott kereskedelmi ügyletek esetében a késedelmes fizetés utáni kártérítést, hatályon kívül helyezte a 2013. március 8-i törvény, amely már nem ír elő ilyen kizárást.
- 23 E körülmények között a Bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az előterjesztett kérdésre választ kell-e adni (lásd ebben az értelemben: 2004. július 15-i Lenz ítélet, C-315/02, EU:C:2004:446, 53. és 54. pont).
- 24 A jelen esetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2011/7 irányelv, amelyet a lengyel jogba a 2013. március 8-i törvény ültetett át, a 12. cikkének (4) bekezdésében előírja, hogy a tagállamok határoznak arról, hogy kizárják-e annak hatálya alól a 2013. március 16. előtt kötött szerződéseket. Amennyiben egy tagállam él ezzel a lehetőséggel, az említett irányelv 13. cikkének első bekezdése értelmében a 2000/35 irányelv az ezen időpont előtt kötött szerződések tekintetében alkalmazandó marad.
- 25 Ez utóbbi rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy a 2013. március 16. előtt kötött szerződések teljesítése során történt fizetési késedelmeket a tagállamok még akkor is kizárhatják a 2011/7 irányelv hatálya alól, ha e késedelmek ezen időpontot követően következtek be (2017. június 1-jei Zarski ítélet, C-330/16, EU:C:2017:418, 34. pont).
- 26 Márpedig a Bírósághoz benyújtott iratokból kitűnik, hogy a 2013. március 8-i törvény 15. cikke kifejezetten úgy rendelkezik, hogy az annak hatálybalépése előtt kötött kereskedelmi ügyletek az addig alkalmazandó rendelkezések, közöttük különösen a 2003. június 12-i törvény rendelkezéseinek hatálya alá tartoznak. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben pontosítja, hogy mivel az alapügyben szereplő szerződést 2009. szeptember 9-én kötötték meg, ez az utóbbi törvény hatálya alá tartozik, amely átültette a 2000/35 irányelvet.
- 27 Ennélfogva az ezen irányelv rendelkezéseinek értelmezése szükséges, figyelemmel a kérdést előterjesztő bíróság által a 2003. június 12-i törvény ezen irányelvvvel való összeegyeztethetőségével kapcsolatban kifejtett kételyekre.
- 28 Az előterjesztett kérdésre tehát érdemben választ kell adni.

Az ügy érdeméről

- 29 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2000/35 irányelv 1. cikkét és 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, mint amely az alapügyben szerepel, és amelynek értelmében a részben vagy egészben az Unió strukturális alapjaiból és Kohéziós Alapjából származó forrásokból finanszírozott kereskedelmi ügyletek ki vannak zárva az említett irányelv által a késedelmes fizetés esetén biztosított kártérítés alkalmazásából.
- 30 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy a 2000/35 irányelv rendelkezései az 1. cikke értelmében „a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítéseként teljesített valamennyi fizetésre” vonatkoznak.
- 31 Az ezen irányelv 2. cikke 1. pontjának első bekezdésében foglalt meghatározás szerint a „kereskedelmi ügyletek» vállalkozások, illetve vállalkozások és hatóságok között lebonyolított olyan ügyletek, amelyek fizetés ellenében áruk szállítását vagy szolgáltatását eredményezik”. E rendelkezést az említett irányelv (13) és (22) preambulumbekzdésének fényében kell értelmezni, amelyekből többek között az következik, hogy ugyanezen irányelv célja lényegében az, hogy azt a kereskedelmi ügyletek ellenértékéeként teljesített valamennyi fizetésre alkalmazzák, ideértve a vállalkozások és az állami hatóságok közötti ügyleteket is, a fogyasztókkal kötött ügyletek és más típusú kifizetések kivételével.
- 32 Ebből következik, hogy a 2000/35 irányelvnek a 2. cikke 1. pontjának első bekezdésével összefüggésben értelmezett 1. cikke nagyon széles körben határozza meg az ezen irányelv hatályát. E rendelkezésekre tekintettel egyáltalán nem úgy tűnik, hogy e hatály alól ki lenne zárva egy olyan kereskedelmi ügylet, amelynek finanszírozását részben vagy egészben az Unió strukturális alapjaiból és Kohéziós Alapjából származó forrásokból biztosítják.
- 33 Másodszor meg kell állapítani, hogy a 2000/35 irányelv 6. cikkének (3) bekezdése kétségkívül lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy kizárják az ezen irányelvet átültető nemzeti szabályozás hatálya alól az adós ellen kezdeményezett felszámolási eljárás alá tartozó tartozásokat, a 2002. augusztus 8-át megelőzően kötött szerződéseket és az öt eurónál kisebb összegű kamatköveteléseket. Mindazonáltal, mint a 2000/35 irányelv 1. cikkében megállapított azon elvtől való eltérést engedő rendelkezést, amelynek értelmében az irányelv rendelkezései a kereskedelmi ügyletek ellenértékének kiegyenlítéseeként teljesített valamennyi fizetésre vonatkoznak, az említett 6. cikk (3) bekezdését szigorúan kell értelmezni (lásd analógia útján: 2014. április 10-i ACI Adam és társai ítélet, C-435/12, EU:C:2014:254, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 A fentiekből következik, hogy mivel a 2000/35 irányelv nem írja elő a nemzeti jogba való átültetésekor az olyan kereskedelmi ügyletek kizárását, amelyek finanszírozását részben vagy egészben az Unió strukturális alapjaiból és Kohéziós Alapjából származó forrásokból biztosítják, azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely ilyen kizárást ír elő.
- 35 Ezt a megállapítást alátámasztja a 2000/35 irányelv célja, amely – amint azt a (9), (10) és (20) preambulumbekzdése kimondja – a késedelmes fizetés következményeinek harmonizálására irányul annak érdekében, hogy azok visszatartó hatásúak legyenek, és így ne korlátozzák a belső piac egész területén a kereskedelmi ügyleteket.
- 36 Márpedig, ha a kereskedelmi ügyletek nem elhanyagolható részét, vagyis azon ügyleteket, amelyek finanszírozását részben vagy egészben az Unió strukturális alapjaiból és Kohéziós Alapjából származó forrásokból biztosítják, kizárják a késedelmes fizetések elleni fellépés 2000/35 irányelv által előírt mechanizmusainak alkalmazásából, ennek szükségszerűen az lenne a következménye, hogy csökkenne az említett mechanizmusok hatékony érvényesülése, egyúttal azon ügyletek tekintetében is, amelyekben különböző tagállamokból származó gazdasági szereplők lehetnek érintettek.

- 37 E körülmények között az EUMSZ 18. cikket ebben az összefüggésben nem szükséges értelmezni.
- 38 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/35 irányelv 1. cikkét és 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügyben szerepel, és amelynek értelmében a részben vagy egészben az Unió strukturális alapjaiból és Kohéziós Alapjából származó forrásokból finanszírozott kereskedelmi ügyletek ki vannak zárva az említett irányelv által a késedelmes fizetés esetén előírt kártérítés alkalmazásából.

A költségekről

- 39 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2000. június 29-i 2000/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. cikkét és 6. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, mint amely az alapügyben szerepel, és amelynek értelmében a részben vagy egészben az Európai Unió strukturális alapjaiból és Kohéziós Alapjából származó forrásokból finanszírozott kereskedelmi ügyletek ki vannak zárva az ezen irányelv által a késedelmes fizetés esetén előírt kártérítés alkalmazásából.

Aláírások